

Factsheet Katten en predatie van vogels

Deze Factsheet is gebaseerd op "Visie op het jachtgedrag van de loslopende kat in Nederland" (2025) geschreven door de werkgroep 'Verantwoord Kattenbezit'.

Het aantal katten in Nederland

Het aantal huiskatten in Nederland bedraagt 3,16 miljoen (1). 56% van de katten heeft beperkt toegang tot buiten, 4% kan altijd zelf bepalen wanneer ze naar buiten gaat en 40% van de katten komt nooit buiten (2).

Het aantal zwervkatten in Nederland ligt ergens tussen de 135.000 en 1,2 miljoen. De grote bandbreedte wordt veroorzaakt door grove extrapolaties van aantallen uit de literatuur (3). Onder zwervkatten worden 'alle katten die op straat zwerven, tam of verwilderd, en waarvan onbekend is of ze een eigenaar hebben' gerekend (3). Het daadwerkelijke aantal zwervkatten en verwilderde katten ligt zeer waarschijnlijk eerder aan de onderkant van deze bandbreedte (4).

Predatie door de kat

Katten zouden - volgens tot nu toe onbewezen uitspraken - 18 miljoen vogels per jaar vangen. Dit getal komt voort uit schattingen, voornamelijk gebaseerd op onderzoeken buiten Nederland. Resultaten van onderzoeken in Australië en Nieuw-Zeeland zijn echter niet te vertalen naar de Nederlandse situatie. Tot op heden heeft niemand kunnen aantonen wat het daadwerkelijke effect van predatie door katten op vogelpopulaties in Nederland is.

De prooien van de kat bestaan voornamelijk uit kleine zoogdieren (78%). Vogels vormen slechts een klein deel: 16% (5). Deze percentages worden steeds opnieuw bevestigd in uiteenlopende onderzoeken.

Verschillen in predatie: vier typen katten

De jachtbehoefte en het jachtsucces verschilt tussen katten.

- 1. De huiskat** is afhankelijk van de mens voor voedsel. Binnen de huiskat zijn er grote individuele verschillen in behoefte en vaardigheid. Jachtsucces wordt o.a. bepaald door de momenten waarop de kat naar buiten kan.
- 2. De zwervkat** is een huiskat die weggelopen, verdwaald of afgedankt is. Hij blijft afhankelijk van de mens voor voedsel. De meeste zwervkatten overleven dit niet. Dieren met een goede jachtvaardigheid slagen er soms in om in hun eigen levensonderhoud te voorzien en verwilderen uiteindelijk.
- 3. De verwilderde kat** is een succesvolle jager en voorziet in zijn eigen onderhoud.
- 4. De schuurkat** wordt gehouden als muizenvanger op boerderijen en maneges. Het is een succesvolle jager die in zijn eigen onderhoud voorziet aangezien hij niet (of nauwelijks) bijgevoerd wordt.

De verwilderde kat (type 3) en de schuurkat (type 4) leven veelal in het buitengebied.

Diervriendelijke oplossingen

Ofschoon de grootste bedreigingen voor (weide)vogels een antropogene basis hebben, is het belangrijk om op een diervriendelijke manier predatie door de kat te verminderen. Het zwaartepunt moet daarbij liggen bij het inperken van populaties zwerfkatten, verwilderde katten en de schuurkatten aangezien zij de meeste impact hebben. Bovendien zijn de gezondheid en het welzijn van deze dieren vaak slecht.

Handelingsperspectief per type kat

Huiskat

- Het invoeren van een chipplicht, inclusief voorlichting over registratie en bijhouden van de gegevens.
- Castratieplicht voor katten die vrij buiten lopen. In afwachting van deze wetgeving kunnen voorlichtingscampagnes en subsidies voor minima de naleving ondersteunen.
- Voorlichting aan eigenaren over manieren om predatie te beperken.

Zwerfkate

- Het ontstaan van nieuwe zwerfkatten voorkomen door invoeren chip- en castratieplicht bij huiskatten.
- Door middel van TNRC (Trap, Neuter, Relocate/Return & Care) (6) het aantal zwerfkatten verminderen, allereerst in kwetsbare natuurgebieden. Tamme zwerfkatten weer in huis plaatsen.

Verwilderde kat

- Deze katten kunnen nooit meer wennen aan een leven bij mensen in huis. Alleen TNRC mogelijk.

Schuurkat

- Toename schuurkatten beperken door castratieplicht, gekoppeld aan toekenning weidevogelsubsidie.
- Predatie beperken door castratie en bijvoeren waardoor katten minder ver van het erf gaan.

Afschot van katten is géén oplossing. Vaak is aan een kat niet te zien of hij een eigenaar heeft, tenzij de kat een eartip (7) heeft of halsband draagt. Afschot wordt bovendien niet gezien als 'diervriendelijk' en er is zeer weinig draagvlak voor in de maatschappij.

Referenties

1. Passport pet care in the Netherlands. (2022). Euromonitor International.
2. Dibevo en NVG (2024). Nederlanders en hun Huisdieren: Representatief onderzoek over huisdieren in Nederlandse huishoudens, uitgevoerd door onderzoeksbureau Ipsos I&O.
3. Neijenhuis, F., & van Niekerk, T.G.C.M. (2015). *Als de kat van huis is ... : zwerfkatten in Nederland: een inventarisatie.* (Rapport/Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel; No. 316). Wetenschapswinkel Wageningen. <https://edepot.wur.nl/341416>
4. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Red.) (2023). Verkenning Loslopende katten: Gezamenlijke verkenning van de problematiek en oplossingsrichtingen rondom loslopende huiskatten en zwerfkatten. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d67a352af17431873c4c5b6880a920ca4466794d/pdf>
5. Plantinga et al., 2011 Estimation of the dietary nutrient profile of free-roaming feral cats: possible implications for nutrition of domestic cats. *British Journal Of Nutrition*, 106(S1), S35–S48. <https://doi.org/10.1017/s0007114511002285>
6. Na neutralisatie zijn er twee opties: Relocate als het moet (bv. in het geval van een beschermd natuurgebied) of Return als het kan, maar altijd onder eigenaarschap zodat de katten hun rol als muizenvanger weer kunnen vervullen.
7. Een 'eartip' betekent dat er tijdens de castratie een klein stukje van het oor van de kat verwijderd wordt, zodat deze op afstand te herkennen is als een genaturaliseerde kat en niet meer gevangen hoeft te worden voor TNRC.